

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 28 maja 2017 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. wobec stwierdzenia, że wysokość wypłacanego ubezpieczonemu J. S. świadczenia była błędnie ustalona, przeliczył rentę od dnia 1 kwietnia 2014 roku (za okres 3 lat poprzedzających miesiąc, w którym złożono wniosek).

Decyzja została wydana z urzędu, na podstawie przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz.U. z 2017 roku, poz.1387 ze zm.).

Do ustalenia podstawy wymiaru przyjęto wynagrodzenie, które stanowiło podstawę wymiaru składek z 3 lat kalendarzowych od stycznia 1986 roku do grudnia 1988 roku, wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyniósł 103,55%.

Do ustalenia wysokości renty Zakład uwzględnił okresy składkowe w wymiarze 15 lat 6 miesięcy i 11 dni (186 miesięcy), okresy nieskładkowe w wymiarze 7 miesięcy i 5 dni (7 miesięcy) oraz okres brakujący do 25 lat - 8 lat i 11 miesięcy (107 miesięcy).

Renta została obliczona w następujący sposób:

$$24\% \times 717,16 \text{ zł} = 172,12$$

$$(186 \times 1,3\%):12 \times 742,62 = 149,64$$

$$(7 \times 0,7\%):12 \times 742,62 = 3,04$$

$$(107 \times 0,7\%):12 \times 742,62 = 46,34,$$

razem 371,14 zł.

Renta z tytułu częściowej niezdolności do pracy wyniosła 278,36 zł.

Świadczenie po waloryzacjach oraz po przeliczeniu podstawy wymiaru wyniosło 858,53 zł.

Zakład wskazał, iż należność za okres od 1 kwietnia 2014 roku do 30 czerwca 2017 roku w kwocie 2.659,39 zł oraz odsetki ustawowe za okres od 26 kwietnia 2014 roku do 25 lipca 2017 roku w kwocie 331,92 zł wraz ze świadczeniem za lipiec 2017 roku w kwocie 858,53 zł przekaże na rachunek bankowy.

Powyższą decyzję zaskarżył, w zakresie okresu za jaki przeliczono świadczenie, ubezpieczony J. S., wskazując iż przez cały okres pobierania renty była ona wypłacana w nieprawidłowej wysokości. Podstawą wymiaru dochodu były lata 1986 – 1988, kiedy to przebywał na rencie rehabilitacyjnej i z tego powodu dochód był niższy.

Pełnomocnik organu rentowego w odpowiedzi na odwołanie wniósł o jego oddalenie.

Ubezpieczony w piśmie procesowym z dnia 15 września 2017 roku wyjaśnił, iż do ustalenia wysokości renty, którą otrzymuje od 18 lipca 1990 roku, przyjęto okres pobierania świadczenia rehabilitacyjnego od 14 marca 1989 roku do 9 września 1989 roku. Nie zaliczono okresu pracy w Zakładzie Budowlanym (...) od 10 czerwca 1985 roku do 16 lipca 1987 roku, nie wzięto również pod uwagę dochodów z pozostałych okresów zatrudnienia.

Na rozprawie w dniu 27 listopada 2017 roku ubezpieczony wniósł o przeliczenie renty od daty jej przyznania.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Ubezpieczony J. S. urodził się (...).

Decyzją z dnia 13 marca 1989 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych przyznał ubezpieczonemu prawo do świadczenia rehabilitacyjnego na okres 6 miesięcy.

Decyzją z dnia 18 lipca 1990 roku ubezpieczonemu przyznano prawo do renty inwalidzkiej III grupy. Do obliczenia wysokości renty Zakład uznał 13 lat zatrudnienia.

Zakład nie uznał okresu zatrudnienia od 10 czerwca 1985 roku do 16 lipca 1987 roku, wobec braku informacji, na dzień wydania decyzji, czy ubezpieczony został zgłoszony do ubezpieczenia.

(decyzje – k.6, k.26 akt ZUS)

Decyzją z dnia 25 lutego 1992 roku w związku z wejściem w życie przepisów ustawy z dnia 26 lipca 1992 roku o podatku dochodowym od osób fizycznych Zakład Ubezpieczeń Społecznych podwyższył należne ubezpieczonemu świadczenie o oraz potrącił zaliczkę na podatek dochodowy.

Powyższą decyzją Zakład ustalił wskaźnik wysokości podstawy wymiaru na 87,33%, uwzględniając przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 3 kolejnych lat kalendarzowych 1983-1985.

(decyzja – k.49 akt ZUS)

Decyzją z dnia 23 września 1998 roku Zakład przyznał ubezpieczonemu od dnia 1 października 1998 roku rentę z tytułu częściowej niezdolności do pracy.

Zakład ustalił termin wypłaty renty na 25 dzień każdego miesiąca.

Do ustalenia podstawy wymiaru renty przyjęto wynagrodzenie, które stanowiło podstawę wymiaru składek z 2 lat kalendarzowych – od grudnia 1988 roku do czerwca 1990 roku. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyniósł 87,33%.

Podstawa wymiaru obliczona przez pomnożenie wskaźnika podstawy wymiaru przez kwotę bazową (666,96 zł) wyniosła 582,46 zł (666,96 x 87,33)

Podstawa wymiaru po waloryzacji od 1 marca 1998 roku wyniosła 821,14 zł, a od 1 września 1998 roku – 864,25 zł.

Zakład obliczył wysokość świadczenia na podstawie kwoty bazowej z 31 sierpnia 1996 roku, wynoszącej 666,96 zł.

Renta została obliczona w następujący sposób:

$$24\% \times 666,96 = 160,07 \text{ zł}$$

$$(15 \times 1,3\%) \times 582,46 = 113,58 \text{ zł}$$

$$(10 \times 0,7\%) \times 582,46 = 40,77 \text{ zł},$$

razem 314,42 zł.

R. z tytułu częściowej niezdolności do pracy wynosi 75% renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy – 235,82 zł (75% x 314,42).

(decyzja – k.14 akt ZUS)

Decyzją z dnia 29 sierpnia 2001 roku, wobec orzeczenia przez lekarza orzecznika trwałej częściowej niezdolności do pracy, Zakład przeliczył ubezpieczonemu od dnia 1 września 2001 roku rentę z tytułu częściowej niezdolności do pracy.

Zakład ustalił termin wypłaty renty na 25 dzień każdego miesiąca.

Do ustalenia podstawy wymiaru renty przyjęto wynagrodzenie, które stanowiło podstawę wymiaru składek z 3 lat kalendarzowych – od stycznia 1983 roku do grudnia 1985 roku. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyniósł 87,33%.

Podstawa wymiaru obliczona przez pomnożenie wskaźnika podstawy wymiaru przez kwotę bazową (666,96 zł) wyniosła 582,46 zł ($666,96 \times 87,33$)

Podstawa wymiaru po waloryzacji od 1 czerwca 2000 roku wyniosła 979,84 zł, a od 1 czerwca 2001 roku – 1.104,28 zł.

Zakład obliczył wysokość świadczenia na podstawie kwoty bazowej z 31 sierpnia 1996 roku, wynoszącej 666,96 zł.

Renta została obliczona w następujący sposób:

$$24\% \times 666,96 = 160,07 \text{ zł}$$

$$(15 \times 1,3\%) \times 582,46 = 113,58 \text{ zł}$$

$$(10 \times 0,7\%) \times 582,46 = 40,77 \text{ zł,}$$

razem 314,42 zł.

R. z tytułu częściowej niezdolności do pracy wynosi 75% renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy – 235,82 zł ($75\% \times 314,42$).

Świadczenie po waloryzacji od 1 września 1996 roku do 1 marca 1998 roku wynosiło w dniu 1 czerwca 1998 roku 332,38 zł.

Po kolejnych waloryzacjach świadczenie od 1 czerwca 2001 roku wynosiło 447,11 zł.

(decyzja – k.88 akt ZUS)

W kwietniu 2017 roku świadczenie ubezpieczonego wynosiło 790,26 zł brutto (684,14 zł netto)

(zestawienie – k.192 odwrót akt ZUS)

W dniu 3 kwietnia 2017 roku ubezpieczony złożył w Kancelarii (...) Rady Ministrów pismo, w którym wnosił o wyjaśnienie wysokości renty.

(pismo ubezpieczonego – k.197 akt ZUS)

W dniu 22 maja 2017 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych potwierdził ubezpieczenie J. S. w okresie od 10 czerwca 1985 roku do 16 lipca 1987 roku, okresy pobierania zasiłków chorobowych i podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne.

(potwierdzenie – k.211-212 akt ZUS)

W dniu 29 maja 2017 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych potwierdził ubezpieczenie J. S. w okresie od 10 września 1987 roku do 28 lutego 1989 roku, od 10 września 1989 roku do 31 grudnia 1990 roku, okresy pobierania zasiłków chorobowych i podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne, wysokość wypłaconych zasiłków chorobowych.

(potwierdzenie – k.220-221 akt ZUS, zaświadczenie – k.222 akt ZUS)

Na podstawie tych danych Zakład obliczył wskaźnik wysokości podstawy wymiaru przyjmując wynagrodzenia osiągnięte przez ubezpieczonego w latach 1986-1988. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyniósł 103,55%.

(obliczenie wskaźnika wysokości podstawy wymiaru – k.223 akt ZUS)

W dniu 4 lipca 2017 roku Zakład sporządził notatkę o ujawnieniu niedopłaty świadczenia, spowodowanej błędnym ustaleniem podstawy wymiaru renty z okresu 3 lat. Stwierdzono, iż do obliczenia podstawy wymiaru nie zostały uwzględnione zasiłki chorobowe z lat 1987-1990, nie zaliczono okresu zatrudnienia do 1 października 1990 roku do 31 grudnia 1990 roku oraz zasiłku chorobowego od 1 stycznia 1991 roku do 6 sierpnia 1991 roku.

Niedopłata powstała z powodu błędnego ustalenia podstawy wymiaru i okresów mających wpływ na prawo i wysokość świadczenia.

(notatka – k.228 akt ZUS)

Powyższy stan faktyczny jest bezsporny między stronami. Istotne w sprawie okoliczności zostały ustalone na podstawie dowodów z dokumentów, które nie były kwestionowane w toku postępowania.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie jest niezasadne.

Nie budzi wątpliwości, iż organ rentowy w decyzjach o przyznaniu i przeliczeniu ubezpieczonemu renty wydawanych od 18 lipca 1990 roku ustalił wskaźnik wysokości podstawy wymiaru na 87,33% w oparciu o zarobki ubezpieczonego z lat 1983-1985.

Rozpoznając wniosek ubezpieczonego z dnia 3 kwietnia 2017 roku, przy ponownym ustaleniu stażu ubezpieczeniowego oraz podstawy wymiaru renty, Zakład uwzględnił okresy ubezpieczenia i zasiłki chorobowe ubezpieczonego z lat 1987-1991. Dane te miały wpływ na wysokość wskaźnika wysokości podstawy, który wyniósł 103,55%.

Niewątpliwie jest również, iż błędne obliczenie wskaźnika podstawy wymiaru świadczenia było spowodowanej błędnym ustaleniem podstawy wymiaru renty z okresu 3 lat. Zakład wyjaśnił, iż do obliczenia podstawy wymiaru nie zostały uwzględnione zasiłki chorobowe z lat 1987-1990, nie zaliczono okresu zatrudnienia do 1 października 1990 roku do 31 grudnia 1990 roku oraz zasiłku chorobowego od 1 stycznia 1991 roku do 6 sierpnia 1991 roku.

Zaskarżoną decyzją Zakład ustalił wysokość świadczenia ubezpieczonego uwzględniając wynagrodzenia, które stanowiły podstawę wymiaru składek z 3 lat kalendarzowych od stycznia 1986 roku do grudnia 1988 roku oraz ustalony na podstawie tych wynagrodzeń wskaźnik wysokości podstawy wymiaru 103,55%. Świadczenie obliczone przy uwzględnieniu wskaźnika podstawy wymiaru 103,55% jest wyższe niż dotychczas otrzymywane przez ubezpieczonego.

Ubezpieczony zakwestionował okres za jaki wyrównano świadczenie, wskazując iż wyrównanie powinno nastąpić od daty przyznania renty z tytułu niezdolności do pracy, za cały okres.

Zgodnie z treścią art.133 ust.1 punkt 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz.U. z 2017 roku, poz.1387 ze zm.) w razie ponownego ustalenia przez organ rentowy prawa do świadczeń lub ich wysokości, przyznane lub podwyższone świadczenia wypłaca się, poczynając od miesiąca, w którym powstało prawo do tych świadczeń lub do ich podwyższenia, jednak nie wcześniej niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy lub wydano decyzję z urzędu, z zastrzeżeniem art.107a ust.3. Natomiast jeżeli odmowa lub przyznanie niższych świadczeń były następstwem błędu organu rentowego lub odwoławczego, za okres 3 lat poprzedzających bezpośrednio miesiąc, w którym złożono wniosek (art.133 ust.1 punkt 2 ww. ustawy). Trzyletni termin określony w art.133 ust.1 punkt 2 ww. ustawy nie jest terminem przedawnienia, jest to ustawowe ograniczenie wypłaty świadczenia. Wynika z niego, że nawet zawinione działanie organu rentowego, które w swej konsekwencji prowadzić może do pozbawienia uprawnionego części lub całości świadczenia, nie powoduje powstania obowiązku jego wypłaty za cały okres pokrzywdzenia ubezpieczonego.

W uzasadnieniu wyroku z dnia 19 lutego 2002 roku (II UKN 116/01) Sąd Najwyższy wyjaśnił, iż określony w art.133 ust.1 punkt 2 ww. ustawy okres trzyletni nawiązuje do okresów przedawnienia roszczeń o świadczenia powtarzające się (art.118 kodeksu cywilnego) i roszczeń z tytułu czynów niedozwolonych (art.442§1 kodeksu cywilnego), które to okresy są także trzyletnie.

Błąd organu rentowego w ustaleniu prawidłowej wysokości świadczenia ubezpieczonego J. S. jest niewątpliwy, bowiem organ rentowy miał podstawy do przyznania świadczenia w prawidłowej wysokości, lecz z przyczyn leżących po jego stronie tego nie uczynił.

Przepis art.133 ust.1 punkt 2 ww. ustawy nie daje ubezpieczonemu podstawy prawnej do przyznania świadczenia w prawidłowej wysokości od daty powstania do niego prawa. Nawet jeśli ponowne ustalenie wysokości świadczenia nastąpiło wobec stwierdzenia błędu organu rentowego wypłaca się je od miesiąca złożenia pierwotnego wniosku lub wydania decyzji z urzędu, nie dłużej jednak niż za okres 3 lat wstecz.

Żądanie przez ubezpieczonego przyznania podwyższonych świadczeń za okres wcześniejszy niż 3 lata przed zgłoszeniem wniosku o te świadczenia nie znajduje podstaw w treści wskazanego przepisu – art.133 ust.1 punkt 2 ww. ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Wobec powyższego Sąd na podstawie art.477¹⁴§1 k.p.c. oddalił odwołanie jako niezasadne.

ZARZĄDZENIE

Odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć ubezpieczonemu, pouczając go o prawie, terminie i sposobie złożenia apelacji.

7 lutego 2018 roku